

DEBRECZENI UJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken
Félévre 220—korona. Negyedévre 110—korona.
Égész évre 440—korona.
Mégjelölnék hétfő kivételével minden nap.

Felolvas szerkesztő és lapfőigazgató
THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Kossuth-utca 3. szám alatt (L. emelet)
Debreceni Első Takarékpénztár épületében.
Egy szám ára 22 korona.

A módszer,

amellyel Szerbia és Narodna Obrana évizedek óta bombavetésre, orgyilkosságra tanította a Balkán ifjúságát, a világháború előidézésében és a monarchia feldarabolásában nagyszerűen bevált. Az elmélet mindenben igazolta a gyakorlatot. Nagyszerűen megszületett. Princip Gavriło társai boldogan könyvelték el sikereiket és egyideig hallgattak.

Néhány hét óta a Balkánon azonban újabb robbantak a gyilkos szerszámok, puffannak a revolverek. A gondolkodó elme természetesen megáll, magyarázatát keresi az érthetetlennek látszó eseményeknek.

És érdekes konkluzióra jut. A nemzeti államból nemzetiségi állammá alakult Szerbia a régi Ausztria hibájába esett. A centralisztikus törekvések, amelyeket Belgrád boszorkánykonyháján főznek, nem találtak sehohol méltánylásra, sőt Zágrábtól és Szarajevótól kezdve, mindenhol a legnagyobb ellenállást váltották ki.

A fegyver, amely a monarchia feldarabolásához nagyszerűen bevált, most megfordult. A politikai elmélet azt mondja, ami jó volt a külső hatalom robbantásához, nagyszerű, kell, hogy legyen a belső erők felrobbantásához is.

A mások ellen kovácsolt fegyver és bomba a kovácsok ellen fordult. Saját bőrén kell tapasztalnia a Balkán politikusanak a nagy igazságot, hogy erkölcsstelen fegyverekkel, erkölcsstelen módszerrel győzni, átmeneti sikereket elérni lehet, de végleges és tiszta helyzetet teremteni képtelenség.

A magyar nemzet a Szerbiában folyó legújabb eseményeket — ebből a nézőpontból tekintve — a legnagyobb meglepéssel veszi tudomásul. Egy nép, mely ifjúságának tavasza óta csak a becsület, a tisztesség bajnoka volt. Mely egy évezred alatt száma-anzor ontotta ezekért az eszményekért és szabadságáért a verét, bár elbukott sokszor a harcban, ezért tudott mindig és fog most is talpra állni.

Az erkölcsstelenység iskolája nem a mi kenyérünk. Ott dagasztották azt a Szajna partján, ott dagasztják most is a balkáni üzfészek parázsán. Az a kenyér azonban a dagasztók gyomrát fekszi meg és ha elérkezik az új, a becsületes leszámolás ideje, lesz módjuk Clemenceaunak, Pasicsnak, Massaryknak és Take Jonescunak is az idők és a szerencse forgandóságán elgondolkozniok. Addig pedig csak

robbanjanak a bombák, döbbennek a revolverek és remegjen meg a kaszás csontváztól azok-

nak a szívtük, akik másokat gyilkoltattak le és most maguk remegnek az életükért.

Beniczky tovább keveri a kártyát.

Új izgalmak a nemzetgyűlésen.

A mai ülést fél 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Különböző jelentések elintézése után áttértek a napirend tárgyalására. Az indemnitás első szónoka Hegedüs György. Reflektálva Meskó Zoltán tegnapi beszédére örömmel konstatálja, hogy a keresztény kiscgazda és földműves párt rendületlenül áll a keresztény alapon és ki akar tartani amellett, hogy a keresztény társadalmat meg kell erősíteni, de örömmel hallgatta Meskó beszédének azt a részét is, amelyben erős bírálat alá vette az úgynevezett zsidó demokráciát, a liberalizmust és azt a részét, amelyben rámutatott a keresztény társadalom tunyaságára és közömbösségére, melynek természetes következménye volt, hogy egyes, különösen kereskedelmi pályákról teljesen leszorultunk.

Kérlelhetetlenül felelősségre van szükség, meg kell marcolni, azokat akik a forradalmat előkészítették, mert az adóságot azoknak kell fizetni, akik azt csinálták. Megállapítja, hogy a vagyonváltási javaslat az első megjelöléskor nagy külföldi segítséget tett az ingó és ingatlan vagyon megadóztatása tekintetében. Még ma is nagy a differencia a progresszivitás szempontjából.

Ezután Rassay beszédjére reflektálva fogalkozik a munkáskérdéssel. A munkásságnak szakítani kell a Marx-féle ideológiákkal, szakítani kell az internacionalával s akkor együtt fogunk dolgozni velük. Ebben az országban van munkás és erre az országra nagy feladat vár. Ha a munkásság megérti szavunkat, akkor együtt működünk vele. A magyar munkásság józan és ha nem józan cselekedetre ragadtatta magát ez a zsilóság műve volt. A zsidóság-nak köszönhetjük azt is, hogy 60 ezer hadifoglyunk még mindig Oroszországban slynlődik, mert a kommunizmust nálunk a zsidók idézték elő ép úgy, mint Oroszországban.

Ezután Beniczky Ödön szólalt fel. Hangsúlyozza, hogy az ellenzéknek is meg kell szavazni az indemnitást, mert ez az országunk szol. Multkori felszólalásával kapcsolatban több félreértés támadt és ezeket igvok-

szik kimagyarázni. Mivel a kormányzó nevét is belevonta a vitába s ez ellen a kiscgazdapárt nagyon élénken tiltakozott, a rendet az elnök fenntartani nem tudta és ezért 5 percre az ülést felfüggesztette.

Pontosan 12 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök újabb az ülést.

Beniczky folytatta beszédét. Bejelenti, hogy a kormányzó környezetéhez beosztott báró Nagy Pál tábornok felkereste és magyarázatot kért tőle a kormányzó személye és környezete nevében a Házban az előző napon elmondott beszédéért. Erre az volt a válasza, hogy a nemzetgyűlésen fogja megadni a felvilágosítást. Akkor tehát önként loyálisan megalkönyölte, hogy nyilvánosan válaszol s ekkor Nagy Pál nevében, megbízottai eltávoztak.

Kérdi, hogy miféle intézkedéseket szándékozik tenni a kormány azokkal az emberekkel, akik a pénzügyminiszter beszéde szerint költik az állam pénzt. Szeretném tudni, hogy ezek az urak miként fogják magukat kimagyarázni, amikor majd felelősségre vonják őket. Tessék a miniszterelnök urnak felelősségre vonni ezeket az urakat s méltóztasson rendet csinálni a költségvetésben. Kijelenti, hogy ma ép úgy, mint a jövőben csak rendszert kíván támadni, személyeket nem.

Beniczky Ödön öt perc szünetet kért az elnöktől, amit el is rendelt.

Majd Beniczky Ödön folytatta beszédjét. A francia kommün semmiben sem maradt hátra a magyar kommüntől s mégis Franciaország nem tartotta szükségesnek a kivételes hatalom életbeléptetését, hanem Thieres a bünösöket haditörvényszék elé állította. Lehar ezredesnek is ez volt az intenciója. Hadiparancsban figyelmeztette a tiszteteket, hogy rangjukkal felelősek azért, hogy az országban semmiféle atrocitások ne történjenek. Csak a különítmények követtek el atrocitásokat, amelyek folytán a főintézőhely először Kecskeméten, azután Budapesten s végül ismét Kecskeméten volt. Prónay alezredes zsarolásokat és a legnagyobb atrocitásokat követte el s mindazt magán érdekből én össze-

köttetésben vagyok külföldi politikusokkal (nagy zaj a Ház minden oldalán, felkiáltások: például kikkell?) Ezután Hegedüs beszédére reflektált. A korona áresése semmiféle összeköttetésben nics az ő cselekedeteivel, (nagy zaj a Ház minden oldalán). Minden bajnak főoka az, hogy a katonai biráskodás a polgársággal szemben még mindig érvényesül. Illetékes tényezők figyelmét felhívom, az egyes különítmények feloszlására. Kérem a miniszterelnök urat, hogy vigye keresztül azt, minden esetben, hogy a kormányzatra felülről nyomás ne gyakoroltassék. Hivatkozik Teleky Pál gróf miniszterelnök esetére, kinek a sajtónők nyomása alatt kellett távoznia. Ha mindezeket a sérelmeket és rendellenességeket a miniszterelnök ur megszünteti, akkor, úgy a nemzetgyűlés előtt a kormányzó ur főméltóságának elégteltelt fog adni. Az indemnitást nem fogadja el.

Ezután Bethlen István gróf miniszterelnök röviden válaszol Beniczky kijelentéseire. Ezekről a támadásokról itt a Ház előtt már többször volt szó s nem érti hogy miért hozza ismét Beniczky képviselő ur ezeket a Ház elé. Beniczky képviselő azt mondotta, hogy mentelmi jogának megsértésében a kormányzó urnak szerepe volt. Ilyen kérdés felelőssége tudatában meg kellett volna gondolnia. Hiszen a mentelmi bizottsághoz a legprecízebben bebizonyosodott, hogy mindenki lehetett az, aki mentelmi jogát megsértette, csak a kormányzó ur nem. Az államfejének megrágalmazása szintén félremagyarázások kikerülése végett, helytelen felfogás (nagy taps). Beniczky beszédében említette a fővezérség költekezését is. A fővezérség a pénzügyminiszternek, Hegedüs Loránt pénzügyminiszternek tartozik elsősorban felelősséggel. Ebben a kérdésben tett kijelentései nem egyebek, gyanúsításnál. Sokkal jobban cselekedett volna a képviselő ur, ha a saját belügyminiszterisége alatt történt költekezésekről tett volna jelentést a Háznak. Ott vannak az ő autózásai. Ami pedig a hangomat illeti, azt nem fogom megváltoztatni addig, amíg ilyen támadások érnek a képviselő ur részéről.

Ezután elnök napirendi indítványt tett. A legközelebbi ülés holnap 10 órakor lesz, amelynek napirendjén a mai napirend szerepel.

Ezután Hegedüs Loránt pénzügyminiszter kéri a Házat, hogy az indemnitást a holnapi napon

tárgyalja le, hogy az harmadszori olvasásban is a Ház elé kerüljön, mert csak kigy lesz lehetséges a tisztviselők augusztusi fizetésjavítását folyósítani. Elnök az ülést negyed 3 órakor zárta be.

A hőség sokáig fog tartani

Nem amerikai, hanem az egyenlítőből érkező hőhullám ontja a meleget

E hónap elején már jelentették a lapok, hogy az Egyesült Államokban katasztrófális hőség uralkodik. Később arról érkeztek táviratok, hogy a hőhullám Angliába és Franciaországba is megérkezett. Az utóbbi napokban pedig nálunk is oly óriási a hőség, amilyenre azok a bizonyos „legöregebb emberek” sem emlékeznek és így kézen fekvő az a feltételezés, hogy az amerikai oltvány sok bajt okozott hőhullámok érkeztek hozzánk.

Vajjon valóban az amerikai hőhullám érkezett-e el hozzánk, vagy ha nem, akkor mi okozta a rettenetes hőséget és hogy meddig fog ez tartani; ezek most a legaktuálisabb kérdések.

Ezekre vonatkozólag Mybrach Ottó a bécsi meteorológiai intézet aszisztense a következő nem éppen biztató választ adta egy újságnak.

— Az amerikai hőhullám alatt azonban nem szabad azt érteni, hogy a magas hőfokú levegő Amerikából jött Európába, csupán azt, hogy a rendkívül meleg időjárás feltételeit Amerikából átköltöztetjük Európába. Hangsúlyozni kell azonban, hogy éppen azért nem szabad nálunk a hőségnek ugyanazon hatásait várni, mint amilyenek Amerikában voltak. Hiszen ne felejtjük el, hogy Newyork, ahonnan az amerikai táviratok érkeznek, körülbelül Néppollyal fekszik egy délkörön. De a földrajzi helyzet is teljesen más Észak-Amerikában, mint Európában. Míg Amerika óriási földterületén a meleg óriásmódon fokozódhatik, addig a Kicsi Európa levegőjét mindig lehűti kissé a környező tengerek.

— Nem az amerikai hőhullám meleg levegője, de igenis, a franciaországi hőség tükröszt most bennünket, mert a múlt hó 22-ike óta délnyugati széljárás van egész Európában.

— Ha a forró levegő eredete után kutatunk, a Tropusok alá kell mennünk. A tropusai vidékeken, ahol a nap délben a zenitén áll, a forróvá vált levegő felemelkedik a magasba, ott némileg lehül és leadja felesleges páramennyiségét. Innen a meleg levegő mint Passzát-szél halad északra és délre körülbelül a legnagyobb légnyomás köréig. Itt ismét lassú a levegő és ezekben még jobban felmelegszik. Az így felmelegedett levegő egy része visszatek a pálmavidekekre, másik része pedig észak felé tart.

— A legnagyobb légnyomás köre június 22-ike óta egész Európát magába foglalja és innen van hogy az Equatortól kiinduló hőhullám ilyen kellemetlen forróságot okoz.

Ugy látszik, hogy a mostani időjárás elég sokáig fog tartani és csak itt-ott fogják enyhíteni erősebb borúások.

Rendelet

a hamis felülbélyegzési pénzek elfogadásáról

A belügyminiszter a főkapitányságra a következő rendeletet küldte:

A hatósága alá tartozó összes pénztárak kezelői azonnal utasítandók arra, hogy a magánlevelek által benyújtott bankjegyeket átvétel alkalmával tüzetesen vizsgálják meg és a hamis magyar felülbélyegzésnek látszó, gyanús felülbélyegzési bankjegyeket magánlevelektől fizetesképp semmiesítve el ne fogadják, ilyen bankjegyeket ezentúl a felülbélyegzés műszaki megvizsgálása céljából ne vegyenek át, hanem e célból a leveleket a legközelebbi állampénztárhoz utasítsák. A tizezer és ezerkoronás bankjegyeknek magyar felülbélyegzését a pénztárkezelők a legelőismeretesebben anyagi felelősség mellett bírálják el és amennyiben azok magyar felülbélyegzése hamisítottnak látszik, azokat fizetesként el ne fogadják, hanem mindenesetre utasítsák vissza. A felekkel pedig közölik, hogy a bankjegyek felülbélyegzésének a bankjegy átserelésével kapcsolatos műszaki megvizsgálása végett fosduljanak az Osztrák-Magyar Bank legközelebbi intézetéhez, illetőleg az átserelési művelettel megbízott állampénztárakhoz,

Miképen szabad kiörölni az idel buzát?

Megjelent az örlési kormányrendelet.

A hivatalos lap holnapi száma közli az új örlési rendeletet.

Az összminiszterium ebben intézkedik az 1921—22. év termés évében a kormány által a közfogyasztás céljára szánt termények feldolgozása tárgyában.

A malomüzemek csakis ebben a rendeletben meghatározott örléményeket állíthatják elő: A kormány által a közfogyasztás céljára szánt terményekből. Nem malomüzemek az addigi szabályoknak megfelelően előállított jelenleg még raktáron levő hatósági örléményeket továbbra is árusíthatják.

A 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hektóliterenként 76 kgr. súlyu buzát a korpa és hulladék levonása után 81 százalékra kell kiörölni és ebből a követ-

kező darát és lisztet szabad készíteni: I. a darált és finom tézslisztet a megörömlendő buzamennyiség súlyának 20 százaléka erejéig. II. A főzölisztet, amely nem durvább a régi 2. számú lisztnél az örölt buzamennyiség 20 százaléka erejéig. Egy fajta kenyérlisztet 35 százalékgig, a takarmánylisztet 6 százalékgig.

A rendelet még intézkedéseket tartalmaz arra az esetre, ha a buza hektóliterenkénti sulya 76 kgr.-nál nagyobb.

Rozsból és kétszeresből, amelyek hektóliterenkénti sulya 71 kgr. az örlés alá vett mennyiség 75 százalékának megfelelő egységes minőségű fehér lisztet és 3 százalék takarmánylisztet kell előállítani.

Vitézi telkek felajánlása.

Már a háború utolsó évében szó volt arról, hogy a háborúban vitézségükkel kitűnt és arra érdemesnek talált katonákat az állam földhöz juttatja. Az elvesztett háború, a közbejött forradalom, majd a román megszállás, a rendes állami életet megakasztották, az állam ház tartását hosszú időre annyira megbénították, hogy az állam pénzügyileg teljesen képtelenné vált a tervbe vett szép és hazafias terveit megvalósítani.

A földbirtokreformot a Károlyi kormány is programjába vette s ezt a földbirtokok felosztásával, illetve kiosztásával meg is kezdte. Ezen próbálkozás azonban tisztán egyéni érdekek szolgálatában állott s politikai kortes célokat volt hivatva szolgálni; mielőtt ezen mozgalom nagyobb mérvet öltött volna, a kommunizmus és ennek tanai a földosztási jelszavaknak véget vetettek, mert ezek a tulajdont nem, csak a vagyonszétosztást ismerik. A rendes állami élet helyreállításával ismét fémmerült az az eszme, hogy az arra érdemes vitéz katonáknak az állam földet juttasson. A terv azonban, hogy az állam akár megváltás, akár kisajátítás útján földet szerezzen, a pénzügyi helyzet miatt lehetetlennek bizonyult. Kormányzó ur öfömlőtségének sikerült azonban a Vitézi intézmény felállításával a nehézségeket áthidalni és 1920. év Szent István napján kiadott legnagyobb kéziartával fordult az ország birtokosaihoz, felszólította őket, hogy birtokaikból kisebb, nagyobb területet engedjenek át vitézi telkek céljára. A felszólításnak eredménye, hogy az első birtokok ünnepélyes kiosztása s az ezekről szóló adománylevelek átadása már ebben az évben megtörtént.

A vitézi telkek felajánlása azonban nem oly mértékben folyik, mint azt a lezajlott multak szomorú tapasztalatai után várni lehetne. Ennek különböző okai vannak s jelen ismertetésünk célja az, hogy földbirtokosainkat felvilágosítsuk a felajánlás módairól s azon előnyökről, melyek a felajánlással járnak és végre azon nehézségek megoldásáról, melyek ma egyik vagy másik birtokost visszatartják a vitézi telkek adományozásától.

A birtokosok egy részét az adományozástól visszatartja a va-

gyonváltás nagyságának bizonytalansága. A birtokosok ma még nem tudja, hogy birtokából vagyonszállás címén vagy házhelyeknek, mely nagy területet kell természetben leadni és hogy mennyi lesz azon terület, aminek ezek után még megmarad. A birtokosok kételyeit azonban eloszlatja a földbirtokreformról szóló törvény azon intézkedése, mely kimondja, hogy amíg ki nem hirdetik a törvény erőre jutást, az addig önként felajánlott vitézi telkek vagyonszállás címén természetekbe lerovandó területbe be fogják számítani s ezen körülmény a földbirtok rendező bizottság még külön előnynek is be fogja tudni.

A birtokosok másik részét visszatartja a birtokot terhelő bekebelezett kölcsönök ügyének rendezése. A felajánlott telkek tehermentesítését s ennek rendezését a Vitézi Szék hivatalból végzi el s így a birtokosoknak sem dolgot, sem költséget nem okoz.

A harmadik látszólagos akadály a bérbeadott birtoknál van. Ugyanis a legtöbb esetben a bérbeadó azon hiszomban van, hogy a teljes egészében bérbeadott birtokból egy talpalatnyi földet sem vonhat el, csakis úgy, ha erre a bérbeadó beleegyezését megkapta, vagy a bérbeadóval a lelépés összegére megegyeztet. Ez azonban téves felfogás, mivel törvényes intézkedés alapján igazságügyminiszteri rendelettel a Vitézi Szék felhatalmazást kapott arra, hogy a haszonbérletben lévő s felajánlott vitézi telkek haszonbér szerződését a gazdasági év végével nem csak felmondhatja, hanem azt birtokba is veheti.

Ezeket tudva azt hisszük, számosan lesznek olyanok, kik a fontos hazafiai célt szem előtt tartva, vitézi telket fognak felajánlani. Hogy ezen áldozatkész hazafiak munkáját megkönnyítsük, az alábbiakban ismertetjük röviden a felajánlás körül követendő eljárást.

Aki vitézi telket felajánlani óhajt, ebbeli szándékát bejelenteni akár a vitézi szék kapitányságnál (Debrecen kir. ítélő tábla palota I. emelet 25.), akár azon közigazgatási hatóságnál, melyben a felajánlandó telkek tulajdonosa lakik, vagy melyben a felajánlandó terület fekszik. A felajánlás mintája a Vitézi Széknél beszerezhető. Célszerű a telek-

könyvi bejegyzés gyors lebonyolítása céljából a felajánlást okirathoz a felajánlott terület vázrajzát is mellékelni, amennyiben pedig a felajánlott terület egy vitézi teleknél (10—15 hold) nagyobb s abból több vitézi telek is alakítható, úgy célszerű, ha a birtokos a felajánlást okirathoz mindjárt feltűnteti, azt, hogy mily nagyságu telkeket óhajt létesíteni és az ennek megfelelő vázrajzot is mellékelni. Sok vidék birtokosa nem tud környékén mérnököt szerezni, aki a vázrajzot elkészíteni tudná, mely esetben legcélszerűbb, ha csak a felajánlást okirathoz küldi be a Vitéz Székhez, hol a vázrajz elkészítéséről gondoskodnak, csak az illető egy egyszerű levélben kérje a cél megjelölésével egy mérnök kiküldését. Előfordul az is, hogy a felajánlott birtok telekközvetlen hatósága megszállott területen van, mely esetben a felajánlást okirathoz egy szavatosági nyilatkozat is mellékelendő, melynek mintája a Vitézi Széknél szintén beszerezhető.

Többen vannak, kik bizonyos kikötésekkel adományozzák a vitézi telket. A Vitézi Szék az egyes felajánlások kikötéseit magára nézve kötelezőleg ismeri el s törekszik is ezen kikötéseknek eleget tenni, különösen akkor, ha a kikötés azt célozza, hogy erre érdemes falubeli nyerve el az ott felajánlott vitézi telket, mégis arra kéri a felajánlót, hogy kikötéseket, feltételeket lehetőleg ne szabjanak, mert ez által az érdemesség sorrendje bomlik meg. Különösen kerülendő a kikötés oly kisebb felajánlásoknál, ahol a felajánlott birtok nagysága nem éri el egy vitézi telek nagyságát. A Vitézi Szék fontos okokból a megállapított nagyságu vitézi teleknél (10—15 hold) kisebbet csakis kivételes esetben adományoz (szőlő, konyhakerti, vagy ipari növények stb. termelésére alkalmas helyeken) s ez esetben kell, hogy szabad legyen a Vitézi Széknek, mert kénytelen az ily kisebb területeket értékesíteni, hogy ezeknek árából más helyen nagyobb ingatlant vásárolhasson vagy a kisebb felajánlásokat kiegészíthesse.

Vitézi telket alakítani lehet saját vagy rokonság részére, ha a megadományozandó legalább a vitézségért kapott katonai érdemkereszt vagy a kis ezüst vitézségi érem tulajdonosa és a különbeni követelményeknek megfelel.

Hazafias tisztelettel:

Nagy Fai,

Hajdúvm. vitézi szék ideiglenes kapitánya.

A korona 1.67 és fél.

Zürichi zárótőzsde: Berlin 772 és fél, Holland 187, Newyork 609 és fél, London 2080, Páris 4707 és fél, Milano 2525, Brüsszel 4590, Kopenhága 93, Stockholm 12350, Krisztiania 78 és fél, Buenos Aires 174, Prága 762 és fél, Bulapest 1.67 és fél, Zágráb 340, Bukarest 780, Varsó—Bécs 70.

A külföldi valuták nagy emelkedése. Valuták a budapesti zárlaton: Napoleon 1245—80, dollár 385—405, francia frank 3200, márká 480—505, lira 1570—95, osztrák korona 0.39—40, rubel 43 és fél 44 és fél, lei 490—505, szokol 485—505, korona-dinár 830—850, francia dinár 830—850, lengyel márká 0.16—17 és fél.

Apponyi Albert gróf köszönete Debrecennek.

Mint ismeretes, Apponyi Albert grófot politikai működésének félszázados évfordulója alkalmából Debrecen városa is lelkes szeretettel ünnepelte és üdvözölte. A város üdvözlésére az ősz politikus tegnap a következő levelet intézte Debrecen város törvényhatóságához:

Debrecen sz. kir. város közönségének!
Közéleti működésem félszázados évfordulója alkalmából az ország számos ön. kormányzati testülete abban a kitüntetésben részesített, hogy diszpolgárává méltóztatott megválasztani.

Honfitársaimnak e díszes polgári jutalomban megnyilvánult s nekem mindenkézt legjobban eső bizalmát életem legbecesebb emlékei között fogom megőrizni.

Minthogy e kitüntető megemlékezések nagy száma miatt lehetetlenség, hogy hálaírnak minden egyes helyen személyesen adjak kifejezést, jelen írással mondom a nagyérdemű közönségnek magyar szívem egész melegséggel köszönetet azért, hogy engem diszpolgárrá választással otthonába fogadott.

Öszinte örömmel fog szolgálni, ha polgártársaim kulturális és gazdasági boldogulása érdekében, Isten kegyelméből teljes mértékben élvezett szellemi és testi örömet, az otthon szeretetéből fakadó melegséggel látva vehetem.

Fogadják a város közönsége öszinte, hazafias üdvözlésem tiszteletteljes kifejezését.

Budapest, 1921. június 23.

APPONYI ALBERT s. k.

Debrecen város közönségének

Debrecen.

Közéleti működésem félszázados évfordulója alkalmából, a város közönsége meleg szavakkal emlékezett meg a nemzet érdekében kifejtett igénytelen munkálkodásomról.

Büszkeséggel és megnyugvással tölti el az a tudat, hogy a közpályámon osztályrészül jutott nehéz küzdelmekben, a nemzet és alkotmányvédő municipiumok erejében találtam meg mindenkor a leghatározottabb támasztékot.

Amidőn a közönségnek irányomban nyilvánított igen becses megemlékezését minden megdöbbentéssel, hálás szívvel megköszönöm, ama töretlenül hittemek azok kifejezését, hogy rombadől hazánk újjáépítését szintén az a esüggédetlen nemzeti munka fogja valóra váltani, amely a municipiumok ősi hagyományainak korszerű apolásában gyökerezik.

Budapest, 1921. évi július hó 4-én.

Hazafias üdvözléssel:

Apponyi Albert.

Városházáról

A városok a vagyonválság ellen. Ismertes, hogy a napokban Budapesten a városok kongresszusa ülésezett, amelyen Debrecen Vásáry István dr. tanácsnok képviselte. Vásáry dr. hazaérkezett s a kongresszus határozatairól tegnap tájékoztatta a városi tanácsot. A kongresszus elhatározta, hogy teljes erejével küzd a városok vagyonának válság alá vonása ellen, mert ez csaknem a tönk szélére juttatná az összes magyar városokat. Debrecen törvényhatósága terjedelmes memorandumot fog a kormány elé terjeszteni, amelyben megvilágítja, hogy a vagyonválság törvény a városokra vonatkozóan milyen nagy károkat fog okozni.

Átirat a szesztilalomról. Nógrád vármegye a napokban átiratot intézett Debrecen törvényhatóságához. Az átirat szerint Nógrád megye közgyűlése feliratot intézett a kormányhoz, hogy a vasár és ünnepnap szesztilalmat törvényhozás útján szabályozza. Súlyt helyez a vármegye arra, hogy a legszentebb keresztény-ünnepokon és vasárnap

Halálos villamos katasztrófa a Hatvan-utcán.

Egy örmester borzalmas szerencsétlensége.

A közönség fegyelméletlensége sok esetben okozott már katasztrófát. Különösen a villamos közlekedésnél voltak bajok és se szeri, se száma az áldozatoknak, akik egy-egy vigyázatlan lépésükkel életüket fizették meg.

Tegnap a Hatvan-utca végén a Sas-gyógyszertár előtt történt halállal végződő villamos szerencsétlenség.

Reggel ugy 8 óra tájban a 24-es számú villamos a 107-es pótkocsival indult el a Bika-szállodától a Baromvásártérre. A Hatvan-utca 70. szám ház előtt teljes sebességgel robogott a villamos, amidőn egy örmester vakmerő ugrással neki szaladt az első kocsinak, hogy felszálljon. Az ugrás nem sikerült, mert a kocsi robogását az örmester nem tudta a saját testének sebességével összehangzásba hozni. Így történt, hogy az örmester lebukott a lépcsőről és hanyatt vágódva a pótkocsi alá került.

Borzalmas jeltetek voltak ezek. A szerencsétlen ember véletlenül rázóan jajgatott iszonyú fájdalmában. A villamoson lévő közönség maga csendesítte le a kocsit, amely a szerencsétlenség színhelyétől mintegy 15-20 méternyire megállott.

Ezen az útvonalon vonszolta a villamos a szerencsétlen örmester vérző testét. Az utasok csakhamar kiszabadították rémes helyzetéből az illetőt, aki

semmiféle szesz ne legyen árusítható. A szeszkimérés megszüntetése karácsony, húsvét, pünkösd és István király napjára rendeltessék el. A rendelkezés áthágói szigorú büntetéssel sújtassanak. A nógrádi átiratot Debrecen törvényhatósága legközelebb fogja tárgyalni.

Ujdonságok.

A kormány nem vesz több gabonát. Budapestről jelentik: Mint értesülünk a közellátás fedezésére szükséges gabonamennyiség egyelőre biztosítva van, miért is a kormány az e célra szükséges gabona vásárlást a mai napon, további intézkedésig beszüntette.

A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem orvosi karán az előadások mind az öt évfolyamon a következő félévben megkezdődnek. Beiratkozni csak engedéllyel lehet. A beiratkozási engedélyt kérő folyamodványokat 1921. augusztus hó 1-31-ike között kell az orvosi-kari dékáni hivatalban benyújtani.

Értesítés. Krasznójarszkbán (Szibéria) hadifogságban volt tiszték (jelöltek) f. hó 31-én, vasárnap este 8 órakor bajársi összejövetel tartanak a Bika kávéházban. Kérnek a bajtársak, hogy a fontos megheszelésre való tekintettel teljes számmal jelenjenek meg.

csak ezt kiabálta:

— Jaj a hátam, jaj, végem van!

A szerencsétlenül járt örmestert Ferencsik Lászlónak hívják. Igen derék, jó katonája a nemzeti hadseregnek. Hivatalába igyekezett s a villomossal akart mielőbb eljutni, ezért kockáztatta meg a halálugrást a sebesen haladó villamosra.

A legközelebbi telefon állomásról értesítették a mentőket, hogy szerencsétlenség történt. A mentők beszállították Szerencsiket a katonai kórházba. Az orvosok megállapították, hogy Szerencsik jobb lába fejét a kezek leszállították, ezenfelül a pótkocsi deszkája oly erős nyomást gyakorolt az örmester testére, hogy a gerince eltört. Állapota már délben válságos volt. Hiába igyekeztek megmenteni az életnek, nem sikerült. Délután elvesztette eszméletét s többé nem is ért magához. Szerencsik László meghalt a kórházban.

A szerencsétlen örmester feleségén kívül négy gyermeket hagyott hátra, akik iránt általános a részvétel. A derék katona a világháború vérzivataros napjait minden baj nélkül élte át a harctéren s most béke időben a villamos vonat által kellett meghallnia.

A szerencsétlenség ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

Hőség elleni védekezés céljaira szolgál az Arany-Bika fürdő hideg és langyos medence fürdői. Nyitva: hétfőn, szerdán, pénteken egész nap hölgyeknek. Kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap egész nap férfiaknak reggel 6 órától este hat óráig.

A megmérgezett kalap. Berlinből jelentik, hogy egy bonni kalapos ellen vizsgálat indult ama feljelentés alapján, hogy egy vevőjének „megmérgezett” kalapot adott el. A vevő éles, szaggató fájdalmat érzett a fejében, amint a kalapot pár percig viselte s amint a kalapot letette, a fájdalom csakhamar megszűnt. Ez többször megismétlődött. Megvizsgálták a kalapot végül s megállapították, hogy hogy a belső borszalag nagymennyiségű kócos savat tartalmazott. Ez okozta a fejfájást. A bíróság kártérítésre ítélte a kalaposot.

Az oláh királyi pár utazása. Szegedről jelentik: Ferdinánd román király, feleségével Mária királynővel ma délelőtt a szegedi állomáson udvari különvonattal kerestül utazott Párisba.

Befőttkötöző kenderzsineg, a legjobb minőségű hólyagpapír, legolcsóbban, nagyban és kicsinyben kapható Csáthy könyvkereskedésében, Piac utca 8.

Vizvezeték, fűrdőszoba berendezéseket, javításokat jutányosan, szakszerűen készít: Máthéi János, Csapó-utca 24. Telefon: 321.

Messenger Boy vállalat telefon száma 679. Angol királynő szálloda. Éjjeli szolgálat este 10 óráig.

Táviratok

Hamis hírek Nyugatmagyarország átadásáról.

Budapest, jul. 28. A nyugatmagyarországi kérdést illetőleg a magyar, mint a külföldi sajtóban a legkülönbözőbb jelentések jelentek meg. Akadnak olyan lapok is, amelyek a határidőről is tudnak.

Illetékes helyen a következő felvilágosítást adták ki:

— Ezek a hírek mind messze állanak még a valóságtól. Ma még egyáltalán nem lehet erről a kérdéstről beszélni, legkevésbé terminusról, nem. Lehetséges hogy az entente részéről merültek fel kívánságok az átadásra vonatkozólag, de ezek egyoldalú követelések, mert a magyar kormány nem volt még abban a helyzetben, hogy erről érdemlegesen döntsön. A magyar kormány reméli, hogy a trianoni békeszerződést kísérő levélnek hatása érezhető fog lenni és az ügyet Németausztriával közvetlen tárgyalások alapján, mindkét fél megelégedésére oldhatjuk meg.

Támadások a nemzetgyűlésen.

Magyaróvár, jul. 28. (MTL.) Mosonvármegye törvényhatósági bizottsága július 27-én tartott rendes közgyűlésén foglalkozott az ország kormányzóját és a nemzeti hadsereget, a nemzetgyűlést ért támadásokkal. Kimondta, hogy megittközéssel látja, miszerint a nemzetgyűlés egyes tagjai a vörös internacionale körül csoportosuló pártok aknamunkáját elősegítve, a mentelmi jog védelme alatt botrányokat hajhásznak és a kormányzó, továbbá a nemzeti hadsereg tekintélye ellen törnek. A törvényhatóság ezen eljárást, mint hazafiatlan cselekedetet felháborodással bélyegzi meg és Horváth Miklós kormányzót tántoríthatatlan ragaszkodásáról és hűségéről biztosítja. Egyben hazafias örömmel látja azt, hogy a nemzetgyűlés többsége a támadások visszautasításában egyetért és felir a nemzetgyűléshez, aziránt, miszerint gondoskodik arról, hogy a jövőben a mentelmi jog védelme alatt ne lehessen az államfőt és a nemzeti hadsereget hasonló módon megtámadni. — Ugyanezn közgyűlésből a törvényhatóság gróf Bethlen István miniszterelnököt és gróf Ráda Gedeon belügyminisztert a belrend biztosítása érdekében eddig tett intézkedéseiről a legteljesebb bizalmáról és támogatásáról biztosította és felkérte, hogy a magyar állam történelmi alapokon nyugvó nemzeti és keresztény irányu kiépítésének munkájában magukat zavartalanul senki által ne engedjék.

Lehetőleg két utcán szoba konyha,
kamarából álló butor
nélküli lakást keresők
Koczoghgyógyszertész
Megváltó gyógyszertár, Piac-u. 15

Tolatás közben kettévágott gyermek

Öngyilkosság, vagy véletlen.

Nyiregyháza, július 27.
Tegnap délután 4 órakor a kisvárdai vasútvonalnak a vasúti temető mellett húzódó szakaszán a tolató mozdony szerkesztésével egy 14 éves fiú gyermeket elütött és a mellkasát keresztülsejtette.

Talpas János nyiregyházi napszámos, ki a tolatás alatt az egyik fával rakott kocsihoz közeledni a gép mellett tartózkodott, látta, hogy a fiú a temető bokrai közül ugrott ki a sínre, elvágta magát, de az is lehet, hogy elbotlott és a sínre esett. A mozdonyt már nem lehetett megállítani s így a gyermeket teljesen kettévágta.

Később jelentkezett a fiúnak a bátyja, aki elmondta, hogy a szerencsétlen véget ért gyermek Szahó József, nyiregyházi főmolnár Lajos nevű fia. Hír szerinti a fiú valószínűleg öngyilkossági szándékkal ugrott a sínre, mivel a bátyja, kinél tartózkodott, valami csínytevés miatt megverte. A rendőrség a tényállás kiderítése végett a nyomozást megindította.

Színház.

Vig-színház Mozgó megnyitó előadásai július 30., 31-én és aug. 1-én, szombaton, vasárnap és hétfőn. Bemutatóra kerül Cagliostro grófia, dráma minden idők legnagyobb kalandorának életéből. A legnagyobb stúdió film, amely a jövő szezónban Budapest szenzációja lesz! Ragyogó tömegjelenetek. Schönbrunn tündöklo pompája, a legnagyobb német film-színész felépése. A debreceni Vig-színház mozgó minden más magyar színházat megelőzve mutatja be. Műsoron lesz még A keleti vásár Budapest Pathé-Journal, Bigorno a börtönben. Amerikai burleszk, Vasárnap délután 3 és 5 órakor rendezés helyárok, este 8 órakor 3 óras előadás, emelt helyárok. — **Katona zenekar játszik a Vig-színház-mozgó megnyitó előadásain.** Jegyélvétel a pénztárnál. — **Kürthy György.** — Nemzeti színház művésze szavalja a prologust a Vig-színház-mozgó bemutató előadásán.

Nyilttér.*

NYILATKOZAT.

Tudomásomra jutott, hogy egyesek azt terjesztik, hogy üzletemet, a Csáthy Ferenc egyetemi könyvkereskedő céget eladtam.

Kijelentem, hogy ebből egy szó sem igaz s ezen tendenciózus, alaptalan hír a valóságnak nem felel meg, annyival inkább is, mert ilyen irányban senkivel sem tárgyaltam.

Debrecen, 1921. július 28.

Csáthy Kálmán,
könyvkereskedő.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Gazdaság.

Gyógynövények gyűjtése. A földművelésügyi miniszter felhívta a törvényhatóságokat arra, hogy minden földterület tulajdonosát, ahol vadontermő gyógynövények és gyümölcsök vannak, kérje fel azoknak összegyűjtésére és ennek a szándékának a bejelentését a Gyógy- és ipari, növény Forgalmi Irodának, Budapest-Lkuyay-utca 7. sz. alatt ne mulassa el.

Új vámtarifa. A trianoni szerződés értelmében a régi monarchiában rendszeresített vámtarifa csak az őszig marad érvényben. Az új vámtarifáról a tárgyalások az ősz folyamán történnek meg, amikor is a gazdasági és a kereskedelmi érdekeltségekkel egyöntetűen fogják eljárni az új vámtarifa megállapításában.

Az őszi műtrágya. A földművelésügyi minisztérium értesítette a vármegyei gazdasági egyesületeket, hogy a minisztérium támogatásával alakított érdekeltség nagymennyiségű nyersfoszfátot szerzett. A gyártás már előrehaladt és a legrovidebb idő alatt megkezdik a szállítást. A műtrágya a valutáris árkülönböztetéstől még drága, kétféle kerül forgalomba, ásványi és bontliszt szuperfoszfát. Métermázsánként 720—1080 korona lesz az ára.

Pénz- és szivartárcák, női táskák, bőrből és selvényből. Jelvények
Bördisz-**Dávidházy Kálmán** könyvkötészet művek és dobozgyártás r. t.-nál, Debrecen, Fűvészkert-u. 9.

Új lisztkönyvek előjegyzésre elfogadtatnak Kontsek Géza cégnél

Fa-ölezés

munkája Debrecen város epreskerti faraktárában és a halápi vágásterületen elhaladó erdei vasút mellett augusztus hó 1-én, d. e. 9 órakor megtartandó árlejtésen kiadatik. Ezen munka kiterjed a halápi vágásterületen a vagonok fával való megterakása, az epreskerti faraktárban pedig a vagonokból való ki-dobálásra és ölezésre, osztályozásra. Ajánlat tehető külön a a halápi, külön az epreskerti munkára és mind a két munkára egy ajánlati díj mellett. Ajánlat teendő tüzfára ürm. egységre, haszonfára folyó-méter egységre.

Ajánlat az árlejtés napján szóban, azt megelőzőleg írásban tehető meg az Erdőgazdaság irodájában.

Ajánlattevő ajánlatának biztosítására 1000 koronát tartozik árlejtés megkezdése előtt letenni, az elfogadott ajánlat tulajdonosa az 5000 koronára tartozik kiegészíteni.

Felvilágosítást nyújt Erdő-gazdaság vezetője (Piac-u. 9.)

Erdőgazdaság.

Ne üljön fel a fényes kirakatnak

100 koronával olcsóbban vásárolhat jobb cipőket mint bárhol női fél box — 500 K egész box férfi 650 K talpalások 100 K-tól

Oláh István cipő üzletében
Csapó-u. 40. Tüzlőtől lakanyával szembe

Eladó Thaly Kálmán-u. 11. számú ház

5 szoba, konyha, fürdő szoba és istállósával azonnali beköltözéssel.

Felvilágosítást nyújt:
Dr. Nagy István ügyvéd
Szent Anna-u. 8. sz.

Bárhol

hirtetett olcsó áraknál is olcsóbban szerezheti be

cipő szükségletét méretűtől ha lemegy

FABIÁN TESTVÉREK

cipő- és csizma készítő műhelyében

Rákóczi-utca 71. sz.

Már most felhívjuk a gazdálkodó közönség figyelmét őszi és téli csizma szükségletét mielőtt beszerezni forduljon bizalommal hozzánk, hol olcsón és jól vásárolhat. Kész cipő és csizma kapható

Ajánlat

Uri ember nagyobb övdekkel — módában. — önálló állást nyerhet Cim a kiadóban. 4796

Szoptató dadának elmennék házhoz. 3 hónapos kis fiúval. vidékre is. — Cim: Hatvan u. 42. sz. 4778

Elcserelem kettő szobás lakásom hasonlóval Bocskay tér 3. Dudás 4782

Szombattól kezdve friss libahus kapható a Simonffy utcai húcsarnokban. Oroszné. 4787

Neovvenyvolo colos iavitott. üzemi képes cséplőszekrény. iavitott rosták kaphatók a Debreceni Mező-Gazdasági Gépgyár Részvénytársaságnál. 4783

Elcserelem Varga utcán levő. egy szoba. konyha. spájzos lakom. Cegléd. Baross vagy Csillag utca környékbeli utvanilven la kossal. Értekezhetni Loránffy utca 17. ajtó 3 4788

Kereslet

Aranvat-erzstöt. hajtásait. zálogcédu-ákat vesz. meghívásra házhoz is elmegy Steiner Mihály. Hatvan-u. 2. sz. udvarban. I. em. 4781

Fűszerüzlet berendezést megvételre keresek Belvárosi Manicúr Salon Kossuth 19 4801

Kis lóhoz való talvirát veszek. Verbőczy utca 2. első kapu. Házfelügyelő — 4768

Tehénvásártort keresek 13—14 éves fiú Jókai utcai 10. 4803

Tűzőnök felvételre Schwarz és Herskovic. József kir. herceg utca 5 sz 4748

Üveballonokat

kosárban megvételre keresünk. Gyóváru Kereskedelmi R. T. Piac u. 41. 4719

Fűszerkereskedő szerd felvétetik Fér-eszvázi János cégnél. 4631

Vidéki kalandozásba őszi szezonra elsőrendű mam-(izr. leány) íó fizetéssel felvétetik Aianlatot a kiadóhivatalba „Mam-zel” feljére. 4405

Középkoru női két kis gyermek mellő és házi teendők végzésére keresek. Cim a kiadóban. 83

Elsőrendű férfi fehérmajú varró-nők és egy kifutó felvétetik. Csillag. Szepes ségi utca 9. sz. 4790

2 ünves takarítónő felvétetik: Royal szálló I. em. 4784

Jobb családból való árva elány keres szadasszonvi avagy hávezetől állást Cim a kiadóhivatalban 4788

Konvhaláuv fűtő. kert munkás és takarítónő azonnali felvétetik a városi kórházban. 4789

Beláronó délutáni órákra könyvelő felvétetik. Kossuth utca 59. 4784

Villanyszerelő tanulóknak fizetességes fiú azonnali felvétetik: Elektro. Hatvan u. 2 I. em 4779

Harmoniumot keresek megvételre. — Fischer. Teloki u. 96. 4780

Telet 30 literi veszek állan-ben. Árpád téri lelkesz lakban. 4794

Kocsist ki házmeester is lesz. továbbá egy maiorost keresek. Jelentkezhet-nek Vár utca 8 sz. dél-után 2—4 óráig. 4798

Cséplőmővet kalászos termény cser-lésére keresek. Jelent-kezhettek Vár utca 8 szám délután 2—4 óráig 4800

Kocsis íó fizetéssel azonnali belépésre felvétetik — Márkus Jenő Hatvan-utca 22. 4803

Kisc Sándor Nyírható. Árpád ut 59 kerékváltó szerdetet keres. ki önállóan dolgo-zik. heti 400 korona fi-zetésből feliebb és ellá-tás. 4804

Kovácsnédeket és inasokat. bentkoszi-tal felvesz Fábiam. Pé-czeli utca 3. sz 4758

Eladó minden elfogadható árért a Rákóczi-u. 14. sz. ház

azonnal beköltözhető 3 szobás, elő és fürdőszoba, konyhas lakással, valamint 10 lészágra való előszöngu istállósával, nagy telek, két udvar.

Eladó továbbá egy elegáns paliszander uriszoba berendezés moquet garnitúrá-val, perzsaszőnyegekkel. Rézcsillárok, használt, de jó karban levő kutszivattyu. Értekezhetni csakis vasárnap a dél-éltti órákban.

Hatósági

uj liszt könyvecskét elfogad és figyelmes ki-szolgálást biztosít

FÉLEGYHÁZY JÁNOS

Piac és Művés-u. sarok

Eladás

Leszállított árak mellett hálászobák, ebédlok. divánvok hencserek, fehér szobák. Ikonvhaberendezések, olcsó festett butorok eladók. Simonffy-utca 6 (Zandrtel szem-ben) 4806

Eladó sárga federes nasvoni konvvi. homokfutó egy lovas kocsi teljesen jó-karban, federes ülések. kel. Értekezhetni Vár-utca 8 sz. délután 2—4 óráig. 4799

Föld tanvás eladó. Pacson 33 holdas. Pataky Csapó utca 19. keresztútján. 4797

Eladó vízmentesbonvva. iroda berendezés. kinafatszek rény. gramofon lemezek kel. egyéb tárgyak Piac 77 udvarközép. I. eme-let 4802

Vendénlóval és fűszerüzlettel a Nytt utca 2. számú és Had-házi utca 13. sz. ház be-költözhető lakással — azonnali eladó. Értekez-ni a keresztútjében 4808

Eladó szobahaberendezés. tekno hordó. edények stb. 62-vegy Horváth Lajosná Piac utca 75. félelelet. 4751

Eladó egy szoba. konyha be-berendezés. esetleg laka-sal átadó. Nytt-u. 76 keresztútjében 4795

Szörörösta nasvoni hálászó Várút. Rákóczi-u. 21. 4791

Eladó agnyifaita hasaskoca. búvevezeve atók. ab-lakok. Vízkezdvi Mi-hály utca 1. 4793

Eladó Kereszties-utca 10 és Kovács-utca 3. szám alatti két utcára nyitló házasterek. két külön álló házsal. két rend-beli 1 szoba. konyha és mellékhelyiségekkel áll-ló lakása. Tartozik hozzá istálló és nasv-sertésbizlató. Értekez-hetni dr. Gátfásy János ügyvédnél Széchenyi u 19. 4792

Finomabb butor és zongora eladó. Teloki utca 41. 4781 19. 4792